

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

**Bruxelles, 5. lipnja 2019.
(OR. en)**

**2016/0377 (COD)
LEX 1937**

**PE-CONS 73/1/18
REV 1**

**ENER 428
CODEC 2251**

**UREDBA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA O PRIPRAVNOSTI NA RIZIKE U
SEKTORU ELEKTRIČNE ENERGIJE I STAVLJANJU IZVAN SNAGE DIREKTIVE
2005/89/EZ**

UREDBA (EU) 2019/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 5. lipnja 2019.

**o pripravnosti na rizike u sektoru električne energije
i stavljanju izvan snage Direktive 2005/89/EZ**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 194. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 288, 31.8.2017., str. 91.

² SL C 342, 12.10.2017., str. 79.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 26. ožujka 2019. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 22. svibnja 2019.

budući da:

- (1) Sektor električne energije u Uniji prolazi kroz proces duboke preobrazbe koji karakteriziraju decentraliziranja tržišta s više sudionika, viši udio energije iz obnovljivih izvora i bolje međusobno povezani sustavi. Kao odgovor na to, Uredbom (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺ i Direktivom (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća²⁺⁺ nastoji se unaprijediti pravni okvir koji se primjenjuje na Unijino unutarnje tržište električne energije radi osiguranja optimalnog funkcioniranja tržišta i mreža na dobrobit poduzeća i građana Unije. Ovom se Uredbom nastoji doprinijeti provedbi ciljeva energetske unije, čiji su sastavni dijelovi energetska sigurnost, solidarnost, povjerenje i ambiciozna klimatska politika.

¹ Uredba (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća od

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za tu uredbu.

² Direktiva (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća od ...

⁺⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0380(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za tu direktivu.

- (2) Dobro funkcioniranje tržišta i sustavâ, s adekvatnom elektroenergetskom međupovezanošću, najbolje su jamstvo sigurnosti opskrbe električnom energijom. Međutim, čak i kada tržišta i sustavi dobro funkcioniraju i međusobno su povezani, nije moguće isključiti rizik od pojave elektroenergetske krize koja može nastupiti kao rezultat prirodnih katastrofa, poput ekstremnih vremenskih uvjeta, zlonamjernih napada ili nestašice goriva. Posljedice elektroenergetskih kriza često se šire preko nacionalnih granica. Čak i kad takve krize nastanu kao lokalna pojava, njihovi se učinci brzo mogu proširiti preko granica. Neke ekstremne okolnosti, poput vala hladnoće, toplinskog vala ili kibernetičkih napada, mogu istodobno pogoditi čitave regije.
- (3) U kontekstu međusobno povezanih tržišta i sustava električne energije sprečavanje elektroenergetske krize i upravljanje njome ne mogu se smatrati isključivo nacionalnom zadaćom. Potencijal koji pruža regionalna suradnja u smislu učinkovitijih i jeftinijih mjera trebalo bi bolje iskoristiti. Potrebni su zajednički okvir pravila i bolje koordinirani postupci kako bi se osiguralo da države članice i drugi akteri mogu djelotvorno surađivati prekogranično, u duhu povećane transparentnosti, povjerenja i solidarnosti među državama članicama.

- (4) Direktivom 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ uspostavljene su nužne mjere koje države članice trebaju poduzeti radi osiguranja sigurnosti opskrbe električnom energijom. Odredbe te Direktive uvelike su zamijenjene kasnijim zakonodavnim aktima, osobito u pogledu načina na koji tržišta električne energije trebaju biti organizirana radi osiguranja dostupnosti dovoljnog kapaciteta, načina na koji operatori prijenosnih sustava trebaju surađivati da bi jamčili stabilnost sustava i u pogledu potrebe da se osigura postojanje odgovarajuće infrastrukture. Ovom Uredbom uređuje se konkretno pitanje sprečavanja elektroenergetske krize i upravljanje njome.
- (5) Uredbe Komisije (EU) 2017/1485² i (EU) 2017/2196³ čine detaljni pravilnik kojim se utvrđuje kako operatori prijenosnih sustava i drugi relevantni dionici trebaju djelovati i surađivati radi osiguranja sigurnosti sustava. Tim tehničkim pravilima trebalo bi se osigurati djelotvorno rješavanje većine elektroenergetskih incidenata na operativnoj razini. Ova Uredba usmjerena je na elektroenergetske krize koje imaju veći razmjer i učinak. Njome se utvrđuje što bi države članice trebale poduzeti da spriječe takve krize i koje mjere mogu poduzeti ako pravila rada sustava više nisu dovoljna. Čak i u slučaju elektroenergetskih kriza trebalo bi se i dalje u potpunosti pridržavati pravila rada sustava, a ova bi Uredba trebala biti u skladu s Uredbom (EU) 2017/2196.

¹ Direktiva 2005/89/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2006. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe električnom energijom i ulaganja u infrastrukturu (SL L 33, 4.2.2006., str. 22.).

² Uredba Komisije (EU) 2017/1485 od 2. kolovoza 2017. o uspostavljanju smjernica za pogon elektroenergetskog prijenosnog sustava (SL L 220, 25.8.2017., str. 1.).

³ Uredba Komisije (EU) 2017/2196 od 24. studenoga 2017. o uspostavljanju mrežnog kodeksa za poremećeni pogon i ponovnu uspostavu elektroenergetskih sustava (SL L 312, 28.11.2017., str. 54.).

- (6) Ovom Uredbom utvrđuje se zajednički okvir pravila o načinu sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih i upravljanja njima, pri čemu se uvodi više transparentnosti u pripremnoj fazi i tijekom elektroenergetske krize te se osigurava da se mjere poduzimaju na koordiniran i djelotvoran način. Od država članica zahtijeva se suradnja na regionalnoj razini i, kada je to primjenjivo, bilateralno, u duhu solidarnosti. Uredbom se također utvrđuje okvir za djelotvorno praćenje sigurnosti opskrbe električnom energijom u Uniji preko Koordinacijske skupine za električnu energiju koja je uspostavljena Odlukom Komisije od 15. studenog 2012.¹ kao platforme za razmjenu informacija i olakšanje suradnje među državama članicama, osobito u području sigurnosti opskrbe električnom energijom. Suradnjom među državama članicama i okvirom za praćenje želi se postići bolja pripravnost na rizike uz manji trošak. Ovom bi se Uredbom također trebalo ojačati unutarnje tržište električne energije povećanjem povjerenja diljem država članica i isključivanjem neprikladnih državnih intervencija u elektroenergetskim krizama, osobito izbjegavanjem neprimjerenog ograničavanja prekograničnih tokova i prekozonskih kapaciteta, čime se smanjuje rizik negativnih učinaka prelijevanja na susjedne države članice.

¹ Odluka Komisije od 15. studenoga 2012. o osnivanju Koordinacijske skupine za električnu energiju (SL C 353, 17.11.2012., str. 2.).

- (7) U Direktivi (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđena su opća pravila o sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava, a posebna pravila o kibersigurnosti bit će razrađena u okviru mrežnih pravila kako je navedeno u Uredbi (EU) 2019/...⁺. Ovom Uredbom dopunjuje se Direktiva (EU) 2016/1148 jer se njome kiberincidenti ispravno identificiraju kao rizik, a mjere koje se poduzimaju za njihovo rješavanje pravilno ugrađuju u planove pripravnosti na rizike.
- (8) Direktivom Vijeća 2008/114/EZ² utvrđuje se postupak za jačanje sigurnosti označene europske kritične infrastrukture, uključujući i određenu elektroenergetsku infrastrukturu. Direktivom 2008/114/EZ i ovom Uredbom doprinosi se stvaranju sveobuhvatnog pristupa energetske sigurnosti Unije.

¹ Direktiva (EU) 2016/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. srpnja 2016. o mjerama za visoku zajedničku razinu sigurnosti mrežnih i informacijskih sustava širom Unije (SL L 194, 19.7.2016., str. 1.).

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

² Direktiva Vijeća 2008/114/EZ od 8. prosinca 2008. o utvrđivanju i označivanju europske kritične infrastrukture i procjeni potrebe poboljšanja njezine zaštite (SL L 345, 23.12.2008., str. 75.).

- (9) Odlukom br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹ utvrđuju se zahtjevi za države članice da izrade procjene rizika na nacionalnoj ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini svake tri godine i da izrade i usavrše svoje planove upravljanja rizicima od katastrofa na nacionalnoj ili odgovarajućoj podnacionalnoj razini. Konkretna mjera iz ove Uredbe koje se odnose na sprečavanje rizika, pripravnost i planiranje djelovanja trebale bi biti usklađene sa širim nacionalnim procjenama rizika koje uključuju više opasnosti i koje se zahtijevaju na temelju Odluke br. 1313/2013/EU.

¹ Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (SL L 347, 20.12.2013., str. 924.).

- (10) Države članice odgovorne su za osiguranje sigurnosti opskrbe električnom energijom na svojem teritoriju, ali je sigurnost opskrbe električnom energijom ujedno i odgovornost koju dijele Komisija i drugi akteri Unije unutar vlastitih područja aktivnosti i nadležnosti. Sigurnost opskrbe električnom energijom podrazumijeva djelotvornu suradnju između država članica, institucija, tijela, ureda i agencija Unije te relevantnih dionika. Operatori distribucijskih sustava i operatori prijenosnih sustava imaju ključnu ulogu u osiguravanju sigurnog, pouzdanog i učinkovitog elektroenergetskog sustava u skladu s člancima 31. i 40. Direktive (EU) 2019/...⁺. Regulatorna tijela i druga relevantna nacionalna tijela također imaju važnu ulogu u osiguravanju i praćenju sigurnosti opskrbe električnom energijom u okviru zadaća koje su im dodijeljene u skladu s člankom 59. Direktive (EU) 2019/.... Države članice trebale bi imenovati postojeći ili novi subjekt kao jedinstveno nadležno nacionalno vladino ili regulatorno tijelo u cilju osiguranja transparentnog i inkluzivnog sudjelovanja svih uključenih aktera, učinkovite pripreme i odgovarajuće provedbe planova pripravnosti na rizike, kao i olakšavanja prevencije i ex post evaluacije elektroenergetskih kriza i razmjena informacija u vezi s time.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

- (11) Za zajednički pristup sprečavanju elektroenergetskih kriza i upravljanja njima potrebno je da države članice na jednak način tumače taj pojam. Ova bi Uredba osobito trebala olakšati koordinaciju među državama članicama u svrhu identificiranja situacije u kojoj je prisutan ili neminovan mogući rizik od značajne nestašice električne energije ili nemogućnosti isporuke električne energije kupcima. Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju (ENSTO za električnu energiju) i države članice trebale bi utvrditi konkretne regionalne odnosno nacionalne scenarije elektroenergetske krize. Tim bi se pristupom trebala postići obuhvaćenost svih relevantnih elektroenergetskih kriza, uzimajući u obzir regionalne i nacionalne posebnosti kao što su topologija mreže, kombinaciju izvora električne energije, količina proizvodnje i potrošnje te stupanj gustoće stanovništva.

- (12) Zajednički pristup sprečavanju elektroenergetske krize i upravljanju njome također zahtijeva da države članice upotrebljavaju iste metode i definicije za utvrđivanje rizika povezanih sa sigurnošću opskrbe električnom energijom i da mogu djelotvorno usporediti koliko dobro one same i njihovi susjedi obavljaju svoje zadatke u tom području. Ovom se Uredbom utvrđuju dva pokazatelja kojima se prati sigurnost opskrbe električnom energijom u Uniji: „očekivana količina neisporučene energije”, koja se izražava u GWh/godišnje, i „očekivani gubitak opterećenja”, koji se izražava u satima godišnje. Ti pokazatelji dio su europske procjene adekvatnosti resursa koju izrađuje ENTSO za električnu energiju na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2019/...⁺. Koordinacijska skupina za električnu energiju trebala bi redovito pratiti sigurnost opskrbe električnom energijom na temelju rezultata dobivenih tim pokazateljima. Agencija za suradnju energetske regulatora (ACER) trebala bi također upotrebljavati te pokazatelje pri izvješćivanju o postignućima država članica u području sigurnosti opskrbe električnom energijom u svojim godišnjim izvješćima o praćenju tržišta električne energije na temelju članka 15. Uredbe (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća¹⁺⁺.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

¹ Uredba (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća od

⁺⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 83/18 (2016/0378(COD)), a u bilješku unijeti broj, datum, naslov i upućivanje na SL za tu uredbu.

- (13) Kako bi se osigurala usklađena procjena rizika na način kojim se izgrađuje povjerenja među državama članicama u elektroenergetskim krizama, potreban je zajednički pristup utvrđivanju scenarija rizika. Stoga bi ENTSO za električnu energiju, nakon savjetovanja s relevantnim dionicima, a u suradnji s ACER-om i s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, trebao izraditi i ažurirati zajedničku metodologiju za utvrđivanje rizika. ENTSO za električnu energiju trebao bi predložiti metodologiju, a ACER bi je trebao odobriti. Pri savjetovanju s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju ACER u najvećoj mogućoj mjeri vodi računa o stajalištima koja je ona izrazila. ENTSO za električnu energiju trebao bi ažurirati zajedničku metodologiju za utvrđivanje rizika kad postanu dostupne nove značajne informacije.

- (14) Na temelju zajedničke metodologije za utvrđivanje rizika ENTSO za električnu energiju trebao bi redovito izrađivati i ažurirati regionalne elektroenergetske krizne scenarije i utvrđivati najrelevantnije rizike, kao što su ekstremni vremenski uvjeti, prirodne katastrofe, nestašice goriva ili zlonamjerni napadi, za svaku regiju. Pri razmatranju kriznog scenarija nestašice plina rizik prekida opskrbe plinom trebalo bi procjenjivati na temelju scenarija prekida opskrbe plinom i ometanja rada infrastrukture koje izrađuje Europska mreža operatora prijenosnih sustava za plin (ENTSOG) na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća¹. ENTSO za električnu energiju trebao bi moći regionalnim koordinacijskim centrima osnovanima u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2019/...⁺ delegirati zadaće povezane s utvrđivanjem regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija. Nadzor tih delegiranih zadaća trebao bi obavljati ENTSO za električnu energiju. Države članice trebale bi izraditi i ažurirati svoje nacionalne elektroenergetske krizne scenarije na temelju regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija, načelno svake četiri godine. Scenariji bi trebali biti temelj za planove pripravnosti na rizike. Pri utvrđivanju rizika na nacionalnoj razini države članice trebale bi opisati sve rizike koje utvrde u odnosu na vlasništvo nad infrastrukturom koja je važna za sigurnost opskrbe električnom energijom i opisati sve poduzete mjere, kao što su opći ili sektorski zakoni o provjeravanju investicija, posebna prava za određene dioničare, kojima se ti rizici otklanjaju pri čemu trebaju naznačiti zašto te mjere smatraju nužnima i proporcionalnima.

¹ Uredba (EU) 2017/1938 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2017. o mjerama zaštite sigurnosti opskrbe plinom i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 994/2010 (SL L 280, 28.10.2017., str. 1.).

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

- (15) Regionalni pristup utvrđivanju scenarija rizika i izradi mjera za sprečavanje krize, pripremanja za nju i njezino ublažavanje trebao bi dovesti do znatnih koristi u pogledu djelotvornosti tih mjera i optimalne upotrebe resursa. Osim toga, tijekom istodobnih elektroenergetskih kriza koordiniran i unaprijed dogovoren pristup osigurat će usklađen odgovor i smanjit će rizik negativnih učinaka prelijevanja u susjedne države članice koji bi mogli nastati ako se koriste isključivo nacionalne mjere. Stoga se ovom Uredbom traži od država članica da surađuju u regionalnom kontekstu.

- (16) Regionalni koordinacijski centri trebali bi obavljati zadaće od regionalne važnosti koje su im dodijeljene u skladu s Uredbom (EU) 2019/...⁺. Da bi se osiguralo djelotvorno provođenje njihovih zadataka i djelovanje u bliskoj suradnji s relevantnim nacionalnim tijelima radi sprečavanja i ublažavanja elektroenergetskih incidenata većih razmjera, regionalna suradnja koja se traži na temelju ove Uredbe trebala bi se temeljiti na regionalnim strukturama za suradnju koje se upotrebljavaju na tehničkoj razini, a to su skupine država članica koje dijele isti regionalni koordinacijski centar. Zemljopisne regije regionalnih koordinacijskih centara stoga su relevantne za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija i procjenu rizika. Međutim, države članice trebale bi imati mogućnost da formiraju podskupine unutar regija radi suradnje u pogledu konkretnih regionalnih mjera ili radi suradnje u postojećim regionalnim forumima za tu svrhu jer je tehnička mogućnost pružanja uzajamne pomoći u elektroenergetskim krizama od ključne važnosti.. Razlog tomu je što neće sve države članice u okviru veće regije nužno moći pružiti električnu energiju drugoj državi članici u elektroenergetskoj krizi. Stoga nije potrebno da sve države članice u određenoj regiji sklope regionalne sporazume o konkretnim regionalnim mjerama. Te bi sporazume trebale sklopiti države članice koje imaju tehničke mogućnosti za pružanje pomoći.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19. (2016/0379(COD)).

- (17) Uredbom (EU) 2019/...⁺ predviđena je upotreba zajedničke metodologije za srednjoročnu i dugoročnu europsku procjenu adekvatnosti resursa (od 10 godina unaprijed do jedne godine unaprijed) kako bi se osiguralo da države članice svoje odluke o eventualnim potrebnim ulaganjima donose na transparentnoj i zajednički dogovorenoj osnovi. Europska procjena adekvatnosti resursa ima različitu svrhu od procjena kratkoročne adekvatnosti koje se upotrebljavaju radi otkrivanja mogućih problema povezanih s adekvatnošću u kratkim vremenskim okvirima, a to su procjene sezonske adekvatnosti (šest mjeseci unaprijed) i procjene adekvatnosti za tjedan dana unaprijed do barem jedan dan unaprijed. Kad je riječ o kratkoročnim procjenama postoji potreba za zajedničkim pristupom načinu na koji se otkrivaju mogući problemi povezani s adekvatnošću. ENTSO za električnu energiju trebao bi objavljivati procjene zimske i ljetne adekvatnosti radi upozoravanja država članica i operatora prijenosnih sustava o rizicima povezanim sa sigurnošću opskrbe električnom energijom koji bi mogli nastupiti u sljedećih šest mjeseci. Radi poboljšanja procjena adekvatnosti ENTSO za električnu energiju za njih bi trebao, nakon savjetovanja s relevantnim dionicima te u suradnji s ACER-om i s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, izraditi zajedničku probabilističku metodologiju. Tu metodologiju i njezina ažuriranja ENTSO za električnu energiju trebao bi predložiti ACER-u, a ACER bi trebao odobriti prijedlog i ažuriranja. Pri savjetovanju s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju ACER u najvećoj mogućoj mjeri treba voditi računa o stajalištima Koordinacijske skupine za električnu energiju. ENTSO za električnu energiju trebao bi ažurirati metodologiju kad postanu dostupne nove bitne informacije. ENTSO-E bi trebao moći regionalnim koordinacijskim centrima delegirati zadaće povezane sa procjenama sezonske adekvatnosti, a delegirane bi se zadaće trebale izvršavati pod nadzorom ENTSO-a za električnu energiju.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

- (18) Operatori prijenosnih sustava trebali bi pri provođenju bilo koje druge vrste kratkoročne procjene rizika primjenjivati metodologiju koja se upotrebljava za pripremu procjena sezonske adekvatnosti, konkretno od predviđanja adekvatnosti proizvodnje tjedan dana unaprijed do predviđanja adekvatnosti proizvodnje barem dan unaprijed, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1485.
- (19) Kako bi se osigurao zajednički pristup sprečavanju elektroenergetske krize i upravljanju njome, nadležna tijela svake države članice trebala bi na temelju regionalnih i nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija izraditi plan pripravnosti na rizike. Nadležna tijela trebala bi se savjetovati s dionicima ili predstavnicima skupina dionika kao što su predstavnici proizvođača ili njihova predstavnička tijela ili operatori distribucijskih sustava, ako su oni relevantni za sprečavanje i upravljanje elektroenergetskom krizom. U tu bi svrhu nadležna tijela trebala odlučiti o odgovarajućim aranžmanima za provođenje savjetovanja. U planovima treba opisati djelotvorne, proporcionalne i nediskriminirajuće mjere kojima se zahvaćaju svi utvrđeni elektroenergetski krizni scenariji. Trebalo bi voditi računa o okolišnim učinku mjera na strani ponude i mjera na strani potražnje. Tim planovima trebala bi se osigurati transparentnost, osobito u pogledu uvjeta pod kojima je moguće poduzimanje netržišnih mjera radi ublažavanja elektroenergetskih kriznih situacija. Sve predviđene netržišne mjere trebaju biti u skladu s pravilima utvrđenima ovom Uredbom. Planove pripravnosti na rizike trebalo bi objaviti, osiguravajući pritom povjerljivost osjetljivih informacija.

- (20) U planovima pripravnosti na rizike trebalo bi utvrditi nacionalne, regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere. Regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere nužne su osobito u slučaju istodobnih elektroenergetskih kriza, kad je koordinirani i unaprijed dogovoreni pristup nužan kako bi se osigurao dosljedan odgovor i smanjio rizik negativnih učinaka prelijevanja. Zbog toga bi prije donošenja planova pripravnosti za rizike nadležna tijela trebala provesti savjetovanje s nadležnim tijelima relevantnih država članica. Relevantne države članice jesu one u kojima bi moglo biti negativnih učinaka prelijevanja ili drugih učinaka na međusobne elektroenergetske sustave, bez obzira na to jesu li te države članice u istoj regiji ili su izravno povezane. U planovima bi trebalo voditi računa o relevantnim nacionalnim okolnostima, uključujući stanje u najudaljenijim regijama u smislu članka 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i u određenim mikroizoliranim sustavima koji nisu povezani s nacionalnim prijenosnim sustavima. U tom bi pogledu države članice trebale donijeti odgovarajuće zaključke u pogledu, među ostalim, odredaba ove Uredbe o utvrđivanju regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija i regionalnih i bilateralnih mjera utvrđenih u planovima pripravnosti za rizike, kao i odredaba o pomoći. U tim bi planovima trebalo jasno utvrditi uloge i odgovornosti nadležnih tijela. U nacionalnim mjerama treba u potpunosti uzeti u obzir dogovorene regionalne i bilateralne mjere i trebalo bi u potpunosti iskoristiti prilike koje pruža regionalna suradnja. Planovi bi trebali biti tehničke i operativne prirode jer im je svrha pomoći u sprečavanju pojave ili naglog pogoršanja elektroenergetske krize i ublažavanje njezinih učinaka.

- (21) Planove pripravnosti za rizike trebalo bi redovito ažurirati. Kako bi se osiguralo da su planovi uvijek ažurni i djelotvorni, nadležna tijela država članica iz svake regije trebala bi organizirati dvogodišnje simulacije elektroenergetskih kriza u suradnji s operatorima prijenosnih sustava i drugim relevantnim dionicima radi provjere njihove prikladnosti.
- (22) Cilj je predložka iz ove Uredbe olakšati pripremanje planova, omogućujući pritom uvrštavanje dodatnih informacija, specifičnih za državu članicu. Predloškom se želi i olakšati savjetovanje s drugim državama članicama unutar dotične regije i s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju. Svrha savjetovanja unutar regije i preko Koordinacijske skupine za električnu energiju je osigurati da se mjerama poduzetima u jednoj državi članici ili regiji ne ugrožava sigurnost opskrbe električnom energijom drugih država članica ili regija.

- (23) Važno je olakšati komunikaciju i transparentnost među državama članicama kada imaju konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije da bi moglo doći do elektroenergetske krize. U takvim bi okolnostima dotične države članice trebale obavijestiti Komisiju, susjedne države članice i Koordinacijsku skupinu za električnu energiju bez nepotrebne odgode i pritom dostaviti naročito informacije o uzrocima pogoršanja situacije opskrbe električnom energijom, planiranim mjerama za sprečavanje elektroenergetske krize i o mogućoj potrebi za pomoć drugih država članica.
- (24) Razmjena informacija u slučaju elektroenergetske krize nužna je radi osiguravanja koordiniranog djelovanja i ciljane pomoći. Stoga se ovom Uredbom obvezuje nadležno tijelo da u slučaju elektroenergetske krize bez nepotrebne odgode obavijesti države članice u regiji, susjedne države članice i Komisiju. Nadležno tijelo bi također trebalo dostaviti i informacije o uzrocima krize, o planiranim ili poduzetim mjerama i o mogućoj potrebi za pomoći drugih država članica. Kada ta pomoć prelazi okvire sigurnosti opskrbe električnom energijom, trebao bi se primijeniti pravni okvir Mehanizma Unije za civilnu zaštitu.

- (25) U slučaju elektroenergetske krize države članice trebale bi surađivati u duhu solidarnosti. Osim tog općeg pravila, trebalo bi predvidjeti odgovarajuću odredbu prema kojoj države članice jedna drugoj mogu ponuditi pomoć u situaciji elektroenergetske krize. Ta bi se pomoć trebala temeljiti na dogovorenim, koordiniranim mjerama utvrđenima u planovima pripravnosti na rizike. Ova Uredba državama članicama daje veliko diskrecijsko pravo pri dogovaranju o sadržaju tih koordiniranih mjera i samim time o sadržaju pomoći koju nude. Države članice trebaju odlučiti i dogovoriti se o tim koordiniranim mjerama, uzimajući u obzir potražnju i ponudu. Ovom se Uredbom istodobno osigurava da se za potrebe dogovorene pomoći opskrba električnom energijom odvija koordinirano. Države članice trebale bi također postići dogovor o potrebnim tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima za provedbu dogovorenih regionalnih i bilateralnih mjera. U okviru tih tehničkih aranžmana države članice trebale bi navesti maksimalnu količinu električne energije koju treba dostaviti, što bi trebalo ponovno ocijeniti na temelju tehničke izvedivosti pružanja električne energije u trenutku kad je pomoć potrebna tijekom elektroenergetske krize. Zatim bi države članice trebale poduzeti sve mjere potrebne za provedbu dogovorenih regionalnih i bilateralnih mjera te tehničkih, pravnih i financijskih aranžmana.

- (26) Pri dogovaranju o koordiniranim mjerama i tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima te općenitoj provedbi odredaba o pomoći države članice trebale bi uzeti u obzir društvene i gospodarske čimbenike, uključujući sigurnost građana Unije i proporcionalnost. Potiče ih se da razmjenjuju najbolje prakse i da se koriste Koordinacijskom skupinom za električnu energiju kao platformom za raspravu s ciljem utvrđivanja dostupnih mogućnosti za pomoć, posebno u pogledu koordiniranih mjera i potrebnih tehničkih, pravnih i financijskih aranžmana, uključujući pravičnu naknadu troškova. Komisija može pomoći u pripremi regionalnih i bilateralnih mjera.
- (27) Pomoć među državama članicama na temelju ove Uredbe trebala bi podlijegati pravičnoj naknadi troškova dogovorenoj između država članica. Ovom se Uredbom ne usklađuju svi aspekti takve pravične naknade troškova među državama članicama. Države članice trebale bi stoga postići dogovor o odredbama o pravičnoj naknadi troškova prije pružanja pomoći. Država članica koja je zatražila pomoć trebala bi bez odgode platiti takvu naknadu, ili osigurati da ona bez odgode bude plaćena državi članici koja pruža pomoć. Komisija bi trebala pružiti neobvezujuće smjernice o ključnim elementima pravične naknade troškova i drugim elementima tehničkih, pravnih i financijskih aranžmana.

- (28) Pri pružanju pomoći na temelju ove Uredbe, države članice provode pravo Unije i stoga su obvezne poštovati temeljna prava zajamčena pravom Unije. Iz takve pomoći može stoga, ovisno o mjerama dogovorenima među državama članicama, proizići obveza za državu članicu da plati naknadu troškova onima koji su zahvaćeni njezinim mjerama. Države članice stoga bi, kada je to potrebno, trebale osigurati da su na snazi nacionalna pravila o naknadi troškova koja su u skladu s pravom Unije, a posebno s temeljnim pravima. Nadalje, država članica koja prima pomoć trebala bi u konačnici snositi sve razumne troškove druge države članice koji su rezultat pružanja pomoći u skladu s tim nacionalnim pravilima naknade troškova.
- (29) U slučaju elektroenergetske krize pomoć bi trebalo pružiti čak i ako države članice još nisu postigle dogovor o koordiniranim mjerama i tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima, kako se zahtijeva u skladu s odredbama o pomoći iz ove Uredbe. Kako bi u takvoj situaciji mogle pružiti pomoć u skladu s ovom Uredbe, države članice trebale bi postići dogovor o ad hoc mjerama i aranžmanima koji bi zamijenili koordinirane mjere i tehničke, pravne i financijske aranžmane koji nedostaju.
- (30) Ovom se Uredbom uvodi takav mehanizam pomoći među državama članicama kao instrument za sprečavanje ili ublažavanje elektroenergetske krize unutar Unije. Komisija bi stoga trebala preispitati mehanizam pomoći u svjetlu budućih iskustava s njegovim funkcioniranjem i prema potrebi predložiti izmjene tog mehanizma.

- (31) Ovom Uredbom trebalo bi se omogućiti da se elektroenergetska poduzeća i kupci pri suočavanju s elektroenergetskim krizama mogu što dulje pouzdati u tržišne mehanizme utvrđene Uredbom (EU) 2019/...⁺ i Direktivom (EU) 2019/...⁺⁺. Čak i tijekom elektroenergetskih kriza trebalo bi se pridržavati pravila koja uređuju unutarnje tržište i pravila rada sustava. Takva pravila uključuju članak 22. stavak 1. točku (i) Uredbe (EU) 2017/1485 i članak 35. Uredbe (EU) 2017/2196 kojima se uređuju ograničavanje transakcije, ograničavanje pružanja prekozonskih kapaciteta pri dodjeli kapaciteta ili ograničavanje dostavljanja rasporeda. To znači da bi se netržišne mjere, kao što su prisilno isključivanje potražnje ili pribavljanje dodatnih zaliha izvan uobičajenog funkcioniranja tržišta, trebale poduzimati samo kao zadnji izbor, nakon što su iscrpljene sve mogućnosti koje pruža tržište. Stoga je moguće prisilno isključiti potrošnju samo nakon što su iscrpljene sve mogućnosti dobrovoljnog isključenja potražnje. Dodatno, svaka netržišna mjera treba biti nužna, proporcionalna, nediskriminirajuća i privremena.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

⁺⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

- (32) U cilju osiguravanja transparentnosti nakon elektroenergetske krize nadležno tijelo koje je proglasilo elektroenergetsku krizu trebalo bi provesti ex post evaluaciju krize i njezinih učinaka. Tom evaluacijom trebalo bi uzeti u obzir, među ostalim, djelotvornost i proporcionalnost poduzetih mjera kao i njihov ekonomski trošak. Tom evaluacijom treba obuhvatiti i prekogranične aspekte, kao što su učinak mjera na druge države članice i razina pomoći koju su države članice koje su proglasile elektroenergetsku krizu primile od njih.
- (33) Svrha je obveza u pogledu transparentnosti osigurati usklađenost mjera koje se poduzimaju za sprečavanje ili rješavanje kriza s pravilima unutarnjeg tržišta i s načelima suradnje i solidarnosti koja čine temelj energetske unije.
- (34) Ovom se Uredbom Koordinacijskoj skupini za električnu energiju daje snažnija uloga. Koordinacijska skupina trebala bi provoditi posebne zadatke, ponajprije u vezi s izradom metodologije za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija i metodologije za procjenu kratkoročne i sezonske adekvatnosti te u vezi s izradom planova pripravnosti za rizike i trebala bi imati istaknutu ulogu u praćenju postignuća država članica u području sigurnosti opskrbe električnom energijom i u razvijanju najboljih praksi na toj osnovi.

- (35) Elektroenergetska kriza može se proširiti i izvan granica Unije na područje ugovornih strana Energetske zajednice. Kao stranka Ugovora o Energetskoj zajednici Unija bi trebala promicati izmjene tog Ugovora s ciljem stvaranja integriranog tržišta i jedinstvenog regulatornog prostora pružanjem odgovarajućeg i stabilnog regulatornog okvira. U cilju osiguravanja učinkovitog upravljanja krizama Unija bi trebala blisko surađivati s ugovornim stranama Energetske zajednice u sprečavanju elektroenergetskih kriza, pripremanju za njih i upravljanju njima.
- (36) Ako Komisija, ACER, Koordinacijska skupina za električnu energiju, ENTSO za električnu energiju, države članice i njihova nadležna i regulatorna tijela ili bilo koja druga tijela ili osobe dobiju povjerljive informacije u skladu s ovom Uredbom, trebali bi zajamčiti povjerljivost tih informacija. U tu bi svrhu povjerljivost informacija trebala podlijegati pravilima Unije i nacionalnim pravilima koji su na snazi u pogledu postupanja s povjerljivim informacijama i postupcima.
- (37) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, tj. osigurati najdjelotvorniju i najučinkovitiju pripravnost na rizike unutar Unije, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog svojeg opsega i učinaka on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (38) Cipar je trenutačno jedina država članica koja nije izravno povezana s drugom državom članicom. U vezi s određenim odredbama iz ove Uredbe trebalo bi pojasniti da se te odredbe, odnosno odredbe o utvrđivanju regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija, o uključivanju utvrđenih regionalnih i bilateralnih mjera u planove pripravnosti za rizike i o pomoći, ne primjenjuju na Cipar sve dok traje ta situacija. Cipar i ostale relevantne države članice potiču se da uz potporu Komisije osmisle alternativne mjere i postupke u područjima obuhvaćenima navedenim odredbama, pod uvjetom da takve alternativne mjere i postupci ne utječu na djelotvornost provedbe ove Uredbe među drugim državama članicama.
- (39) Direktivu 2005/89/EZ trebalo bi staviti izvan snage,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Poglavlje I.

Opće odredbe

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom utvrđuju pravila za suradnju među državama članicama s ciljem sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih i upravljanja njima u duhu solidarnosti i transparentnosti i uz potpuno pridržavanje zahtjeva konkurentnog unutarnjeg tržišta električne energije.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „sigurnost opskrbe električnom energijom” znači sposobnost elektroenergetskog sustava da jamči opskrbu kupaca električnom energijom s jasno utvrđenom razinom usluge koju određuju predmetne države članice;
2. „operator prijenosnog sustava” znači operator prijenosnog sustava kako je definiran članku 2. točki 35. Direktive (EU) 2019/...⁺;

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

3. „distribucija” znači distribucija kako je definirana u članku 2. točki 28. Direktive (EU) 2019/...⁺;
4. „prekogranični tok” znači prekogranični tok kako je definiran u članku 2. točki 3. Uredbe (EU) 2019/...⁺⁺;
5. „prekozonski kapacitet” znači sposobnost međusobno povezanog sustava da prihvati prijenos energije između zona nadmetanja;
6. „kupac” znači kupac kako je definiran u članku 2. točki 1. Direktive (EU) 2019/...⁺;
7. „operator distribucijskog sustava” znači operator distribucijskog sustava kako je definiran u članku 2. točki 29. Direktive (EU) 2019/...⁺;
8. „proizvodnja” znači proizvodnja kako je definirana u članku 2. točki 37. Direktive (EU) 2019/...⁺;
9. „elektroenergetska kriza” znači postojeća ili neminovna situacija znatne nestašice električne energije, kako su to utvrdile države članice i opisale u svojim planovima pripravnosti na rizike, ili nemogućnosti isporuke električne energije kupcima;

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Direktive iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

⁺⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

10. „istodobna elektroenergetska kriza” znači elektroenergetska kriza koja pogađa istodobno više od jedne države članice;
11. „nadležno tijelo” znači nacionalno vladino tijelo ili regulatorno tijelo koje je imenovala država članica u skladu s člankom 3.;
12. „regulatorna tijela” znači regulatorna tijela iz članka 57. stavka 1. Direktive (EU) 2019/...⁺;
13. „krizni koordinator” znači osoba, skupina osoba, tim sastavljen od relevantnih nacionalnih upravitelja elektroenergetskim krizama ili institucija sa zadaćom djelovanja kao kontaktna točka i koordiniranja protoka informacija tijekom elektroenergetske krize;
14. „netržišna mjera” znači bilo koja mjera na strani ponude ili potražnje koja odstupa od tržišnih pravila ili komercijalnih sporazuma uvedena u cilju ublažavanja elektroenergetske krize;
15. „proizvođač” znači proizvođač kako je definiran u članku 2. točki 38. Direktive (EU) 2019/...⁺;
16. „regija” znači skupina država članica čiji operatori prijenosnog sustava dijele isti regionalni koordinacijski centar kako je navedeno u članku 36. Uredbe (EU) 2019/...⁺⁺;

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

⁺⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

17. „podskupina” znači skupina država članica unutar neke regije koje imaju tehničke mogućnosti da jedna drugoj pruže pomoć u skladu s člankom 15.;
18. „rano upozorenje” znači pružanje konkretnih, ozbiljnih i pouzdanih informacija kojima se ukazuju na to da bi moglo doći do događaja koji će vjerojatno rezultirati znatnim pogoršanjem situacije opskrbe električnom energijom i stoga vjerojatno dovesti do elektroenergetske krize;
19. „prijenos” znači prijenos kako je definiran u članku 2. točki 34. Direktive (EU) 2019/...⁺;
20. „elektroenergetsko poduzeće” znači elektroenergetsko poduzeće kako je definirano u članku 2. točki 52. Direktive (EU) 2019/...⁺;
21. „dodjela kapaciteta” znači dodjela prekozonskog kapaciteta;
22. „energija iz obnovljivih izvora” znači energija iz obnovljivih izvora ili obnovljiva energija kako je definirana u članku 2. točki 31. Direktive (EU) 2019/...⁺;

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 10/19 (2016/0380(COD)).

Članak 3.

Nadležno tijelo

1. Što je prije moguće, a najkasnije do ... [šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe], svaka država članica određuje nacionalno vladino ili regulatorno tijelo kao svoje nadležno tijelo. Nadležna tijela odgovorna su za provođenje zadaća predviđenih ovom Uredbom te međusobno surađuju u svrhu njihove provedbe. Prema potrebi, sve dok se ne imenuje nadležno tijelo, zadaće nadležnog tijela u skladu s ovom Uredbom provode nacionalni subjekti nadležni za sigurnost opskrbe električnom energijom.
2. Države članice bez odgode obavješćuju Komisiju i Koordinacijsku skupinu za električnu energiju o nazivu i podacima za kontakt svojih nadležnih tijela i o svim promjenama u njihovih naziva i podataka za kontakt te objavljuju te informacije.
3. Države članice mogu nadležnom tijelu dopustiti da operativne zadaće povezane s planiranjem pripravnosti na rizike i upravljanjem rizicima utvrđene u ovoj Uredbi delegira drugim tijelima. Delegirane zadaće obavljaju se pod nadzorom nadležnog tijela i navode u planu pripravnosti na rizike, u skladu s člankom 11. stavkom 1. točkom (b).

Poglavlje II.

Procjena rizika

Članak 4.

Procjena rizika za sigurnost opskrbe električnom energijom

Svako nadležno tijelo osigurava da se svi relevantni rizici koji se odnose na sigurnost opskrbe električnom energijom procjenjuju u skladu s pravilima utvrđenima ovom Uredbom i poglavljem IV. Uredbe (EU) 2019/...⁺. Ono u tu svrhu surađuje s operatorima prijenosnih sustava, operatorima distribucijskih sustava, regulatornim tijelima, ENTSO-om za električnu energiju, regionalnim koordinacijskim centrima i drugim relevantnim dionicima, ovisno o potrebi.

Članak 5.

Metodologija za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

1. ENTSO za električnu energiju do ... [šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe] podnosi ACER-u prijedlog metodologije za utvrđivanje najrelevantnijih regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

2. Predloženom metodologijom utvrđuju se elektroenergetski krizni scenariji u odnosu na adekvatnost sustava, sigurnost sustava i sigurnost goriva na temelju barem sljedećih rizika:
 - (a) rijetkih i ekstremnih prirodnih opasnosti;
 - (b) slučajnih opasnosti koje nadilaze okvire sigurnosnog kriterija N-1, kao i iznimnih ispada;
 - (c) posljedičnih opasnosti koje uključuju posljedice zlonamjernih napada i nestašica goriva;
3. Predložena metodologija uključuje barem sljedeće elemente:
 - (a) razmatranje svih relevantnih regionalnih i nacionalnih okolnosti, uključujući i sve podskupine;
 - (b) međudjelovanje i korelaciju prekograničnih rizika;
 - (c) simulacije scenarija istodobnih elektroenergetskih kriznih scenarija;
 - (d) poredak rizika prema njihovom učinku i vjerojatnosti;
 - (e) načela postupanja s osjetljivim informacijama na način kojim se osigurava transparentnost u odnosu na javnost.

4. Pri razmatranju rizika prekida opskrbe plinom u kontekstu utvrđivanja rizikâ na temelju stavka 2. točke (c) ovog članka, ENTSO za električnu energiju koristi se scenarijima prekida opskrbe prirodnim plinom i ometanja rada infrastrukture koje je izradio ENTSG na temelju članka 7. Uredbe (EU) 2017/1938.
5. Prije podnošenja predložene metodologije ACER-u, ENTSO za električnu energiju provodi savjetovanje koje uključuje barem regionalne koordinacijske centre, organizacije elektroenergetskog sektora i potrošača, proizvođače ili njihova predstavnička tijela, operatore prijenosnih sustava i relevantne operatore distribucijskih sustava, nadležna tijela, regulatorna tijela i druga relevantna nacionalna tijela. ENTSO za električnu energiju propisno uzima u obzir rezultate savjetovanja i predstavlja ih, zajedno s predloženom metodologijom, na sastanku Koordinacijske skupine za električnu energiju.
6. U roku od dva mjeseca nakon zaprimanja predložene metodologije ACER, nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, odobrava ili mijenja prijedlog. ENTSO za električnu energiju i ACER objavljuju konačnu verziju metodologije na svojim internetskim stranicama.

7. ENTSO za električnu energiju redovito ažurira i poboljšava metodologiju u skladu sa stavcima od 1. do 6. kada postanu dostupne nove bitne informacije. Koordinacijska skupina za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, može predložiti, a ACER ili Komisija mogu zahtijevati takva ažuriranja i poboljšanja uz propisno navođenje razloga. U roku od šest mjeseci nakon zaprimanja zahtjeva ENTSO za električnu energiju podnosi ACER-u nacrt predloženih promjena. U roku od dva mjeseca nakon zaprimanja takvog nacrtu ACER, nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, odobrava ili mijenja predložene izmjene. ENTSO za električnu energiju i ACER objavljuju konačnu verziju ažurirane metodologije na svojim internetskim stranicama.

Članak 6.

Utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

1. U roku od šest mjeseci nakon odobrenja metodologije u skladu s člankom 5. stavkom 6. ENTSO za električnu energiju na temelju te metodologije i u uskoj suradnji s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, regionalnim koordinacijskim centrima, nadležnim tijelima i regulatornim tijelima, utvrđuje najrelevantnije elektroenergetske krizne scenarije za svaku regiju. Zadaće koje se odnose na utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija može delegirati regionalnim koordinacijskim centrima.

2. ENTSO za električnu energiju podnosi regionalne elektroenergetske krizne scenarije relevantnim operatorima prijenosnih sustava, regionalnim koordinacijskim centrima, nadležnim tijelima i regulatornim tijelima te Koordinacijskoj skupini za električnu energiju. Koordinacijska skupina za električnu energiju može preporučiti izmjene.
3. ENTSO za električnu energiju ažurira regionalne elektroenergetske krizne scenarije svake četiri godine, osim kad okolnosti zahtijevaju češće ažuriranje.

Članak 7.

Utvrđivanje nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija

1. U roku od četiri mjeseca od utvrđivanja regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija u skladu s člankom 6. stavkom 1. nadležno tijelo utvrđuje najrelevantnije nacionalne elektroenergetske krizne scenarije.
2. Pri utvrđivanju nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija nadležno tijelo savjetuje se s operatorima prijenosnih sustava, operatorima distribucijskih sustava koje nadležno tijelo smatra relevantnima, relevantnim proizvođačima ili njihovim predstavničkim tijelima i regulatornim tijelima kad ona nisu nadležno tijelo.

3. Nacionalni elektroenergetski krizni scenariji utvrđuju se barem na temelju rizika navedenih u članku 5. stavku 2. i usklađeni su s regionalnim elektroenergetskim kriznim scenarijima utvrđenima u skladu s člankom 6. stavkom 1. Države članice ažuriraju nacionalne elektroenergetske krizne scenarije svake četiri godine, osim kad okolnosti zahtijevaju češće ažuriranje.
4. U roku od četiri mjeseca od utvrđivanja regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija u skladu s člankom 6. stavkom 1. države članice obavješćuju Koordinacijsku skupinu za električnu energiju i Komisiju o svojim procjenama rizika u odnosu na vlasništvo nad infrastrukturom važnom za sigurnost opskrbe električnom energijom i o svim mjerama poduzetima za sprečavanje ili ublažavanje takvih rizika, uz naznaku o tome zašto te mjere smatraju nužnima i proporcionalnima.

Članak 8.

Metodologija za procjene kratkoročne i sezone aдекватnosti

1. ENTSO za električnu energiju do... [šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe] podnosi ACER-u prijedlog metodologije za procjenu sezone aдекватnosti i kratkoročne aдекватnosti, i to mjesečne aдекватnosti, aдекватnosti za tjedan dana unaprijed do aдекватnosti za dan unaprijed, koja obuhvaća barem sljedeće:
 - (a) nesigurnost povezanu s čimbenicima kao što su vjerojatnost ispada prijenosnog kapaciteta, vjerojatnost neplaniranog prestanka rada elektrana, teški vremenski uvjeti, promjenjiva potražnja, osobito vrhunci potrošnje koji ovise o vremenskim uvjetima, i promjenjivost proizvodnje energije iz obnovljivih izvora;
 - (b) vjerojatnost nastanka elektroenergetske krize;
 - (c) vjerojatnost nastanka istodobne elektroenergetske krize.
2. Metodologijom iz stavka 1. predviđa se upotreba probabilističkog pristupa, uključujući višestruke scenarije, i uzimaju u obzir nacionalni i regionalni kontekst te kontekst Unije, uključujući razinu međupovezanosti država članica i, koliko je to moguće, trećih zemalja koje se nalaze unutar sinkronih područja Unije. Metodologijom se u obzir uzimaju posebnosti energetske sektora svake države članice, uključujući posebne vremenske uvjete i vanjske okolnosti.

3. Prije podnošenja predložene metodologije ENTSO za električnu energiju provodi savjetovanje koje uključuje barem regionalne koordinacijske centre, organizacije elektroenergetskog sektora i potrošača, proizvođače ili njihova predstavnička tijela, operatore prijenosnih sustava i relevantne operatore distribucijskih sustava, nadležna tijela, regulatorna tijela i druga relevantna nacionalna tijela. ENTSO za električnu energiju propisno uzima u obzir rezultate savjetovanja i predstavlja ih, zajedno s predloženom metodologijom, na sastanku Koordinacijske skupine za električnu energiju.
4. U roku od dva mjeseca od zaprimanja predložene metodologije ACER, nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, odobrava ili mijenja prijedlog. ENTSO za električnu energiju i ACER objavljuju konačnu verziju metodologije na svojim internetskim stranicama.
5. ENTSO za električnu energiju redovito ažurira i poboljšava metodologiju u skladu sa stavcima od 1. do 4. kada postanu dostupne nove bitne informacije. Koordinacijska skupina za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, može predložiti, a ACER ili Komisija mogu zahtijevati takva ažuriranja i poboljšanja uz propisno navođenje razloga. U roku od šest mjeseci od zaprimanja zahtjeva ENTSO za električnu energiju podnosi ACER-u nacrt predloženih promjena. U roku od dva mjeseca nakon zaprimanja takvog nacrta ACER, nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, u sastavu u kojem su samo predstavnici država članica, odobrava ili mijenja predložene izmjene. ENTSO za električnu energiju i ACER objavljuju konačnu verziju ažurirane metodologije na svojim internetskim stranicama.

Članak 9.

Procjene kratkoročne i sezonske adekvatnosti

1. Sve procjene kratkoročne adekvatnosti, neovisno o tome izvršavaju li se na nacionalnoj ili regionalnoj razini ili na razini Unije, provode se u skladu s metodologijom izrađenom na temelju članka 8.
2. ENTSO za električnu energiju izrađuje procjene sezonske adekvatnosti na temelju metodologije izrađene u skladu s člankom 8. Rezultate za procjene zimske adekvatnosti objavljuje svake godine najkasnije do 1. prosinca, a za procjene ljetne adekvatnosti svake godine do 1. lipnja. Zadaće koje se odnose na izradu procjena adekvatnosti može delegirati regionalnim koordinacijskim centrima. Procjene adekvatnosti predstavlja Koordinacijskoj skupini za električnu energiju koja može dati preporuke kad je to prikladno.
3. Regionalni koordinacijski centri provode procjene adekvatnosti za tjedan dana unaprijed do barem dana unaprijed u skladu s Uredbom (EU) 2017/1485, a na temelju metodologije donesene u skladu s člankom 8. ove Uredbe.

Poglavlje III.

Planovi pripravnosti na rizike

Članak 10.

Utvrdjivanje planova pripravnosti na rizike

1. Na temelju regionalnih i nacionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih u skladu s člancima 6. i 7. nadležno tijelo svake države članice utvrđuje plan pripravnosti na rizike nakon savjetovanja s operatorima distribucijskih sustava koje nadležno tijelo smatra relevantnima, operatorima prijenosnih sustava, relevantnim proizvođačima ili njihovim predstavničkim tijelima, elektroenergetskim poduzećima i poduzećima koja se bave prirodnim plinom, relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese industrijskih i neindustrijskih kupaca električne energije i regulatornim tijelima kad ona nisu nadležno tijelo.
2. Plan pripravnosti na rizik sastoji se od nacionalnih, regionalnih i, kada je to primjenjivo, bilateralnih mjera kao što je utvrđeno člancima 11. i 12. U skladu s člankom 16., sve mjere koje se planiraju ili poduzimaju radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, pripremanja za njih ili njihova ublažavanja moraju biti u potpunosti u skladu s pravilima koja se primjenjuju na unutarnje tržište električne energije i rad sustava. Te mjere moraju biti jasno utvrđene, transparentne, proporcionalne i nediskriminirajuće.

3. Planovi pripravnosti na rizike izrađuju se u skladu s člancima 11. i 12. te u skladu s predloškom navedenim u Prilogu. Ako je to potrebno države članice mogu u planove pripravnosti na rizike uključiti dodatne informacije.
4. Kako bi se zajamčila dosljednost planova pripravnosti na rizike, prije donošenja svojih planova pripravnosti na rizike nadležna tijela podnose nacрте planove radi savjetovanja nadležnim tijelima relevantnih država članica u regiji i, ako nisu u istoj regiji, nadležnim tijelima izravno povezanih država članica, te Koordinacijskoj skupini za električnu energiju.
5. U roku od šest mjeseci od zaprimanja nacрта planova pripravnosti na rizike nadležna tijela iz stavka 4. i Koordinacijska skupina za električnu energiju mogu donijeti preporuke u vezi s nacrtom planova podnesenih u skladu sa stavkom 4.
6. U roku od devet mjeseci od podnošenja svojih nacрта planova dotična nadležna tijela donose planove pripravnosti na rizike, uzimajući u obzir rezultate savjetovanja u skladu sa stavkom 4. i sve preporuke donesene u skladu sa stavkom 5. Planove pripravnosti na rizike bez odgode priopćuju Komisiji.

7. Nadležna tijela i Komisija objavljuju planove pripravnosti na rizike na svojim internetskim stranicama, osiguravajući pritom povjerljivost osjetljivih informacija, ponajprije informacija o mjerama koje se odnose na sprečavanje ili ublažavanje posljedica zlonamjernih napada. Zaštita povjerljivosti osjetljivih informacija temelji se na načelima određenima u skladu s člankom 19.
8. Nadležna tijela donose i objavljuju svoj prvi plan pripravnosti na rizike do ... [30 mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe]. Nakon toga ih ažuriraju svake četiri godine, osim kad okolnosti zahtijevaju češće ažuriranje.

Članak 11.

Sadržaj plana pripravnosti na rizike s obzirom na nacionalne mjere

1. Planom pripravnosti na rizike svake države članice utvrđuju se sve nacionalne mjere koje se planiraju ili poduzimaju za sprečavanje elektroenergetskih kriza, pripremanje za njih i njihovo ublažavanje, kao što je utvrđeno člancima 6. i 7. U tom se planu mora barem:
 - (a) iznijeti sažetak elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih za odgovarajuće države članice i regiju u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 6. i 7.;

- (b) utvrditi uloga i odgovornosti nadležnog tijela i opisati koje su zadaće, ako takvih ima, delegirane drugim tijelima;
- (c) opisati nacionalne mjere izrađene za sprečavanje elektroenergetskih kriznih scenarija utvrđenih na temelju članaka 6. i 7. ili pripremu za njih;
- (d) imenovati nacionalni krizni koordinator te utvrditi njegove zadaće;
- (e) utvrditi detaljne postupke kojih se treba pridržavati u elektroenergetskim krizama, uključujući odgovarajuće planove protoka informacija;
- (f) utvrditi doprinos tržišnih mjera u rješavanju elektroenergetskih kriza, osobito mjera na strani potražnje i na strani ponude;
- (g) utvrditi moguće netržišne mjere koje treba provesti tijekom elektroenergetskih kriza, posebno utvrđujući okolnosti u kojima se te mjere aktiviraju, uvjete i postupke za njihovu provedbu i navesti na koji su način u skladu sa zahtjevima utvrđenima člankom 16. i s regionalnim i bilateralnim mjerama;

- (h) predvidjeti okvir za ručno smanjenje opterećenja, uz navođenje okolnosti u kojima se opterećenje raspoređuje i, u pogledu javne i osobne sigurnosti, navođenje onih kategorija korisnika električne energije koje imaju pravo, u skladu s nacionalnim pravom, na posebnu zaštitu od isključivanja navodeći razloge koji opravdavaju takvu zaštitu, uz pojašnjenje načina na koji operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava država članica trebaju smanjiti potrošnju;
- (i) opisati mehanizme koji se upotrebljavaju za obavještanje javnosti o elektroenergetskim krizama;
- (j) opisati nacionalne mjere potrebne za provedbu i primjenu regionalnih i, kada je to primjenjivo, bilateralnih mjera dogovorenih u skladu s člankom 12;
- (k) obuhvatiti informacije o povezanim i nužnim planovima za razvoj buduće mreže kojima će se doprinijeti prevladavanju posljedica utvrđenih elektroenergetskih kriznih scenarija.

- 2. Nacionalnim mjerama u potpunosti se u obzir uzimaju regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere dogovorene u skladu s člankom 12. i njima se ne ugrožava operativna sigurnost prijenosnog sustava ni sigurnost opskrbe električnom energijom drugih država članica.

Članak 12.

Sadržaj plana pripravnosti na rizike za regionalne i bilateralne mjere

1. Osim nacionalnih mjera navedenih u članku 11. plan pripravnosti na rizike svake države članice uključuje regionalne i, kada je to primjenjivo, bilateralne mjere kojima se osigurava pravilno sprječavanje elektroenergetskih kriza s prekograničnim učinkom i upravljanje njima. Regionalne mjere dogovaraju države članice dotične regije koje imaju tehničke mogućnosti za uzajamno pružanje pomoći u skladu s člankom 15.. U tu svrhu države članice mogu stvoriti i podskupine unutar određene regije. Bilateralne mjere dogovaraju države članice koje su izravno povezane, ali nisu dio iste regije. Države članice osiguravaju međusobnu usklađenost regionalnih i bilateralnih mjera. Regionalne i bilateralne mjere uključuju barem sljedeće:
 - (a) određivanje kriznog koordinatora
 - (b) mehanizme za razmjenu informacija i suradnju;
 - (c) koordinirane mjere za ublažavanje učinka elektroenergetske krize, uključujući i slučajeve istodobnih elektroenergetskih kriza, za potrebe pomoći u skladu s člankom 15.;
 - (d) postupke za provođenje godišnjih ili dvogodišnjih testiranja planova pripravnosti na rizike;

(e) pokretačke mehanizme za netržišne mjere koje se pokreću u skladu s člankom 16. stavkom 2.

2. Dotične države članice dogovaraju regionalne i bilateralne mjere koje se uključuju u plan pripravnosti na rizike, nakon savjetovanja s relevantnim regionalnim koordinacijskim centrima. Komisija može imati posredničku ulogu u pripremi sporazuma o regionalnim i bilateralnim mjerama. Komisija može od ACER-a i ENTSO-a za električnu energiju zatražiti da pruže tehničku pomoć državama članicama u cilju olakšavanja postizanja takvog sporazuma. Najmanje osam mjeseci prije isteka roka za donošenje ili ažuriranje plana pripravnosti na rizike nadležna tijela obavješćuju Koordinacijsku skupinu za električnu energiju o postignutim sporazumima. Ako države članice ne uspiju postići sporazum, dotična nadležna tijela obavješćuju Komisiju o razlozima njegova nepostizanja. U takvom slučaju Komisija predlaže mjere koje uključuju mehanizam za postizanje sporazuma o regionalnim i bilateralnim mjerama.
3. Uz sudjelovanje relevantnih dionika, nadležna tijela država članica svake regije periodično testiraju djelotvornost postupaka osmišljenih u okviru planova pripravnosti na rizike radi sprečavanja elektroenergetskih kriza, uključujući mehanizme iz stavka 1. točke (b) i provode dvogodišnje simulacije elektroenergetskih kriza, u okviru kojih osobito testiraju te mehanizme.

Članak 13.

Komisijina procjena planova pripravnosti na rizike

1. U roku od četiri mjeseca otkad joj nadležno tijelo dostavi doneseni plan pripravnosti na rizike, Komisija mora procijeniti plan uzimajući propisno u obzir stajališta Koordinacijske skupine za električnu energiju.
2. Komisija, nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju, izdaje neobvezujuće mišljenje u kojem iznosi detaljne razloge i podnosi ih nadležnom tijelu uz preporuku da preispita plan pripravnosti na rizike ako plan:
 - (a) nije djelotvoran u ublažavanju rizika utvrđenih u elektroenergetskim kriznim scenarijima;
 - (b) nije dosljedan s utvrđenim elektroenergetskim kriznim scenarijima ili planovima pripravnosti na rizike druge države članice;
 - (c) nije u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 10. stavku 2.;
 - (d) uspostavlja mjere koje će vjerojatno dovesti u pitanje sigurnost opskrbe električnom energijom drugih država članica;
 - (e) na nepropisan način narušava tržišno natjecanje ili djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta; ili
 - (f) nije u skladu s odredbama ove Uredbe ili drugim odredbama prava Unije.

3. U roku od tri mjeseca od zaprimanja mišljenja Komisije iz stavka 2. dotično nadležno tijelo u potpunosti uzima u obzir preporuku Komisije i dostavlja izmijenjeni plan pripremljenosti za rizike Komisiji ili obavještuje Komisiju o razlozima zbog kojih se ne slaže s preporukom.
4. U slučaju da se nadležno tijelo usprotivi preporuci Komisije, Komisija može u roku od četiri mjeseca od zaprimanja obavijesti nadležnog tijela o razlozima zbog kojih se ono ne slaže s preporukom povući svoju preporuku ili dogovoriti sastanak s nadležnim tijelom i, ako Komisija to smatra potrebnim, s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju radi razmatranja tog pitanja. Komisija navodi detaljne razloge zbog kojih traži izmjene plana pripravnosti na rizike. Ako se konačno stajalište dotičnog nadležnog tijela razlikuje od detaljnih razloga Komisije, to nadležno tijelo Komisiji, u roku od dva mjeseca od zaprimanja obrazloženja Komisije, dostavlja razloge svojeg stajališta.

Poglavlje IV.

Upravljanje elektroenergetskim krizama

Članak 14.

Rano upozorenje i proglašavanje elektroenergetske krize

1. Ako procjene sezonske adekvatnosti ili drugi kvalificirani izvor pružaju konkretne, ozbiljne i pouzdane informacije o mogućoj elektroenergetskoj krizi u nekoj državi članici, nadležno tijelo te države članice bez nepotrebne odgode podnosi rano upozorenje Komisiji, nadležnim tijelima država članica u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležnim tijelima izravno povezanih država članica. Dotično nadležno tijelo također dostavlja informacije o uzrocima moguće elektroenergetske krize, o mjerama koje se planiraju ili su poduzete za sprečavanje elektroenergetske krize i o mogućoj potrebi za pomoć drugih država članica. Te informacije uključuju moguće učinke mjera na unutarnje tržište električne energije. Komisija te informacije dostavlja Koordinacijskoj skupini za električnu energiju.

2. U slučajevima suočenosti s elektroenergetskom krizom nadležno tijelo, nakon savjetovanja s dotičnim operatorom prijenosnih sustava, proglašava elektroenergetsku krizu i bez nepotrebne odgode obavještuje nadležna tijela država članica u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležna tijela izravno povezanih država članica i Komisiju. Te informacije uključuju razloge pogoršanja situacije opskrbe električnom energijom, razloge proglašenja elektroenergetske krize, planirane ili poduzete mjere za ublažavanje i moguću potrebu za pomoći drugih država članica.
3. Ako se procijeni da su informacije dostavljene u skladu sa stavkom 1. ili 2. nedovoljne, Komisija, Koordinacijska skupina za električnu energiju ili nadležno tijelo država članica u istoj regiji te, ako nisu u istoj regiji, nadležna tijela izravno povezanih država članica mogu od države članice koja je proglasila elektroenergetsku krizu zatražiti dodatne informacije.
4. Ako nadležno tijelo podnese rano upozorenje ili proglasi elektroenergetsku krizu, mjere utvrđene planom pripremljenosti za rizike provode se u najvećoj mogućoj mjeri.

Članak 15.
Suradnja i pomoć

1. Države članice postupaju i surađuju u duhu solidarnosti u cilju sprečavanja elektroenergetskih kriza ili upravljanja njima.
2. Ako raspolažu potrebnim tehničkim mogućnostima države članice jedna drugoj nude pomoć putem regionalnih ili bilateralnih mjera dogovorenih u skladu s ovim člankom i člankom 12. prije ponude te pomoći. U tu svrhu i s ciljem zaštite javne i osobne sigurnosti države članice dogovaraju se o regionalnim ili bilateralnim mjerama po svojem izboru kako bi električnu energiju isporučile na koordiniran način.
3. Države članice dogovaraju se o potrebnim tehničkim, pravnim ili financijskim aranžmanima za provedbu regionalnih ili bilateralnih mjera prije ponude pomoći. U takvim se aranžmanima, među ostalim, navode maksimalne količine električne energije koje treba isporučiti na regionalnoj ili bilateralnoj razini, pokretači pomoći i suspenzije pomoći, načini na koje će električna energija biti isporučena i odredbe o pravičnoj naknadi troškova među državama članicama u skladu sa stavcima 4., 5. i 6.

4. Pomoć podliježe prethodnom sporazumu između dotičnih država članica u odnosu na poštenu naknadu troškova, što obuhvaća barem sljedeće:
 - (a) troškove električne energije dostavljene na područje države članice koja traži pomoć i povezane troškove prijenosa; i
 - (b) bilo koje druge razumne troškove koji su nastali državi članici koja pruža pomoć, uključujući u pogledu naknade za pomoć koja je pripremljena, ali nije aktivirana i za troškove koji su rezultat sudskih postupaka, arbitražnih postupaka ili sličnih postupaka i nagodbi.
5. Pravična naknada na temelju stavka 4. obuhvaća, među ostalim, sve razumne troškove države članice koja pruža pomoć nastale obvezom plaćanja naknade troškova na temelju temeljnih prava zajamčenih pravom Unije te na temelju primjenjivih međunarodnih obveza pri provedbi odredaba o pomoći iz ove Uredbe i daljnje opravdane troškove nastale plaćanjem naknade u skladu s nacionalnim pravilima o naknadi.
6. Država članica koja je zatražila pomoć bez odgode plaća pravičnu naknadu državi članici koja pruža pomoć ili osigurava da ona bez odgode bude plaćena.

7. Komisija do ... [šest mjeseci od dana stupanja na snagu ove Uredbe], nakon savjetovanja s Koordinacijskom skupinom za električnu energiju i ACER-om dostavlja neobvezujuće smjernice o ključnim elementima pravične naknade iz stavaka od 3. do 6. i druge ključne elemente tehničkih, pravnih i financijskih aranžmana iz stavka 3., kao i o glavnim načelima uzajamne pomoći iz stavka 2.
8. U slučaju elektroenergetske krize pri kojoj se države članice nisu još dogovorile o regionalnim ili bilateralnim mjerama te tehničkim, pravnim i financijskim aranžmanima na temelju ovog članka, države članice dogovaraju se o ad hoc mjerama i aranžmanima kako bi primijenile ovaj članak, među ostalim u pogledu pravične naknade iz stavaka 4., 5. i 6. Ako država članica traži pomoć prije dogovora o takvim ad hoc mjerama i aranžmanima, ona nastoji prije primanja pomoći platiti poštnu naknadu troškova u skladu s člancima 4., 5. i 6.
9. Države članice jamče da se odredbe ove Uredbe o pomoći provode u skladu s Ugovorima, Poveljom Europske unije o temeljnim pravima i drugim primjenjivim međunarodnim obvezama. U tu svrhu poduzimaju potrebne mjere.

Članak 16.

Pridržavanje tržišnih pravila

1. Mjere koje se poduzimaju radi sprečavanja ili ublažavanja elektroenergetskih kriza u potpunosti se provode pridržavajući se pravila koja se primjenjuju na unutarnje tržište električne energije i rad sustava.
2. Netržišne mjere pokreću se u elektroenergetskoj krizi samo kao zadnji izbor ako su iscrpljene sve mogućnosti koje proizlaze iz tržišnih mjera ili ako je očito da tržišne mjere same po sebi nisu dovoljne za sprečavanje daljnjeg pogoršanja situacije opskrbe električnom energijom. Netržišnim se mjerama ne smije neopravdano narušavati tržišno natjecanje ni djelotvorno funkcioniranje unutarnjeg tržišta električne energije. Te mjere moraju biti nužne, proporcionalne, nediskriminirajuće i privremene. Nadležno tijelo obavještava relevantne dionike u svojoj državi članici o primjeni eventualnih netržišnih mjera.
3. Ograničavanje transakcija, uključujući ograničavanje već dodijeljenog prekozonskog kapaciteta, ograničavanje u pružanju prekozonskog kapaciteta za dodjelu kapaciteta ili ograničavanje u dostavljanju rasporeda pokreće se isključivo u skladu s člankom 16. stavkom 2. Uredbe (EU) 2019/...⁺ i pravilima donesenima za provedbu te odredbe.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

Poglavlje V.

Evaluacija i praćenje

Članak 17.

Ex-post evaluacija

1. Što je prije moguće, a najkasnije tri mjeseca nakon završetka elektroenergetske krize, nadležno tijelo države članice koje je proglasilo elektroenergetsku krizu, nakon savjetovanja s regulatornim tijelom kada regulatorno tijelo nije nadležno tijelo,, podnosi Koordinacijskoj skupini za električnu energiju i Komisiji ex post izvješće o evaluaciji.
2. Ex post izvješće uključuje barem sljedeće:
 - (a) opis događaja koji je pokrenuo elektroenergetsku krizu;
 - (b) opis svih poduzetih mjera za sprečavanje krize, pripremanje za nju i njezino ublažavanje i procjenu njihove proporcionalnosti i djelotvornosti;
 - (c) procjenu prekograničnog učinka poduzetih mjera;

- (d) izvještaj o pomoći koja se pripremala, neovisno o tome je li na koncu aktivirana, ili pružila susjednim državama članicama ili trećim zemljama ili koja je od njih primljena;
 - (e) gospodarski učinak elektroenergetske krize i učinak poduzetih mjera na elektroenergetski sektor u mjeri u kojoj to omogućuju podatci dostupni u vrijeme procjene, a osobito količine neisporučene energije i razinu ručnog isključivanja potražnje (uključujući usporedbu između razine dobrovoljnog i prisilnog isključivanja potražnje);
 - (f) razloge koji opravdavaju primjenu eventualnih netržišnih mjera;
 - (g) sva moguća poboljšanja plana pripravnosti na rizike;
 - (h) pregled mogućih poboljšanja razvoja mreže u slučajevima kada je nedovoljan razvoj mreže izazvao elektroenergetsku krizu ili joj je doprinio.
3. Ako procijene da su informacije iz ex post izvješća nedovoljne, Koordinacijska skupina za električnu energiju i Komisija mogu od predmetnog nadležnog tijela zatražiti dodatne informacije.
4. Predmetno nadležno tijelo podnosi rezultate ex post evaluacije na sastanku Koordinacijske skupine za električnu energiju. Ti rezultati moraju biti odraženi u ažuriranim planovima pripravnosti na rizike.

Članak 18.

Praćenje

1. Uz provođenje drugih zadataka utvrđenih ovom Uredbom, Koordinacijska skupina za električnu energiju raspravlja o:
 - (a) rezultatima 10-godišnjeg plana razvoja elektroenergetske mreže koji priprema ENTSO za električnu energiju;
 - (b) usklađenosti planova pripravnosti na rizike koje su donijela nadležna tijela u skladu s postupkom iz članka 10.;
 - (c) rezultatima europske procjene adekvatnosti resursa koju provodi ENTSO za električnu energiju u skladu s navedenim u članku 23. stavku 4. Uredbe (EU) 2019/...⁺;
 - (d) postignućima država članica u području sigurnosti opskrbe električnom energijom uzimajući u obzir barem pokazatelje izračunate u okviru europske procjene adekvatnosti resursa, a to su očekivana količina neisporučene energije i očekivani gubitak opterećenja;
 - (e) rezultatima procjena sezonske adekvatnosti iz članka 9. stavka 2.;
 - (f) informacijama dobivenima od država članica u skladu s člankom 7. stavkom 4.;

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

- (g) rezultatima izvješća o ex post evaluaciji iz članka 17. stavka 4.;
 - (h) metodologiji za procjene kratkoročne adekvatnosti iz članka 8.;
 - (i) metodologiji za utvrđivanje regionalnih elektroenergetskih kriznih scenarija iz članka 5.
2. Koordinacijska skupina za električnu energiju može državama članicama i ENTSO-u za električnu energiju dati preporuke o pitanjima iz stavka 1.
 3. ACER stalno prati mjere za sigurnost opskrbe električnom energijom i redovito o tome izvješćuje Koordinacijsku skupinu za električnu energiju.
 4. Do 1. rujna 2025. Komisija, na temelju iskustva stečenog provedbom ove Uredbe,, procjenjuje moguća sredstva za povećanje sigurnosti opskrbe električnom energijom na razini Unije i podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Uredbe, uključujući, prema potrebi, zakonodavne prijedloge za izmjenu ove Uredbe.

Članak 19.

Postupanje s povjerljivim informacijama

1. Države članice i nadležna tijela provode postupke iz ove Uredbe u skladu s primjenjivim pravilima, uključujući nacionalna pravila o postupanju s povjerljivim informacijama i postupcima. Ako zbog provedbe tih pravila ne dođe do otkrivanja informacija, među ostalim kao dio planova pripravnosti na rizike, država članica ili tijelo mogu dostaviti nepovjerljiv sažetak tih informacija, a na zahtjev to moraju učiniti.
2. Komisija, ACER, Koordinacijska skupina za električnu energiju, ENTSO za električnu energiju, države članice, nadležna tijela, regulatorna tijela i druga relevantna tijela, subjekti ili osobe koji dobiju povjerljive informacije u skladu s ovom Uredbom moraju osigurati povjerljivost osjetljivih informacija.

Poglavlje VI.

Završne odredbe

Članak 20.

Suradnja s ugovornim stranama Energetske zajednice

Ako države članice i ugovorne strane Energetske zajednice surađuju u području sigurnosti opskrbe električnom energijom, takva suradnja može uključivati definiranje elektroenergetske krize, postupak utvrđivanja elektroenergetskih kriznih scenarija i izradu plana pripravnosti na rizike kako bi se postiglo da se poduzetim mjerama ne ugrožava sigurnost opskrbe električnom energijom država članica, ugovornih strana Energetske zajednice ili Unije. U tom smislu ugovorne strane Energetske zajednice mogu na poziv Komisije sudjelovati u radu Koordinacijske skupine za električnu energiju u pogledu svih pitanja koja ih se tiču.

Članak 21.

Izuzeće

Članci 6. i 12. te članak 15. stavci od 2. do 9. ne primjenjuju se između Cipra i drugih država članica ni na ENTSO za električnu energiju u pogledu Cipra sve dok Cipar ne postane izravno povezan s drugom državom članicom. Cipar i relevantne druge države članice mogu uz potporu Komisije osmisliti alternativne mjere i postupke u odnosu na one navedene u člancima 6. i 12. te članku 15. stavcima od 2. do 9. pod uvjetom da te alternativne mjere i postupci ne utječu na djelotvornu provedbu ove Uredbe među drugim državama članicama.

Članak 22.

Prijelazne odredbe do uspostave regionalnih koordinacijskih centara

Do datuma uspostave regionalnih koordinacijskih centara u skladu s člankom 35. Uredbe (EU) 2019/...⁺, regije se odnose na određenu državu članicu ili skupinu država članica u istom sinkronom području.

⁺ SL: molimo unijeti u tekst broj Uredbe iz dokumenta PE-CONS 9/19 (2016/0379(COD)).

Članak 23.
Stavljanje izvan snage

Direktiva 2005/89/EZ stavlja se izvan snage.

Članak 24.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG

Predložak plana pripravnosti na rizike

Sljedeći predložak ispunjava se na engleskom jeziku.

Opće informacije

- naziv nadležnog tijela koje je odgovorno za pripremu ovog plana
- države članice u regiji.

1. SAŽETAK SCENARIJA ELEKTROENERGETSKE KRIZE

Ukratko opišite elektroenergetske krizne scenarije utvrđene na regionalnoj i nacionalnoj razini u skladu s postupkom utvrđenim u člancima 6. i 7., uključujući opis pretpostavki koje su uzete u obzir.

2. ULOGE I ODGOVORNOSTI NADLEŽNOG TIJELA

Navedite ulogu i odgovornosti nadležnog tijela i tijela na koja su delegirani zadatci.

Opišite koje su zadaće, ako takvih ima, delegirane drugim tijelima.

3. POSTUPCI I MJERE U ELEKTROENERGETSKOJ KRIZI

3.1. Nacionalni postupci i mjere

- (a) opišite postupke kojih se treba pridržavati u slučajevima elektroenergetske krize, uključujući odgovarajuće planove za protok informacija;
- (b) opišite preventivne i pripremne mjere;
- (c) opišite mjere za ublažavanje elektroenergetskih kriza, osobito mjere na strani potražnje i na strani ponude, pri čemu treba navesti u kojim se okolnostima te mjere mogu upotrebljavati i koji su pokretači za svaku pojedinačnu mjeru; u slučajevima u kojima se razmatraju netržišne mjere, one moraju biti valjano obrazložene s obzirom na zahtjeve iz članka 16. i moraju biti u skladu s regionalnim i, kada je to primjenjivo, bilateralnim mjerama;
- (d) pružite okvir za ručno smanjenje opterećenja u kojem se navodi pod kojim se okolnostima opterećenje treba rasporediti; navedite, u odnosu na javnu i osobnu sigurnost, koje kategorije korisnika električne energije imaju pravo na posebnu zaštitu od isključenja i obrazložite potrebu za tom zaštitom; navedite na koji način bi operatori prijenosnih sustava i operatori distribucijskih sustava trebali djelovati kako bi se smanjila potrošnja;
- (e) opišite mehanizme koji se upotrebljavaju za obavješćavanje javnosti o elektroenergetskoj krizi.

3.2. Regionalni i bilateralni postupci i mjere

- (a) Opišite dogovorene mehanizme za suradnju unutar regije i za osiguravanje odgovarajuće koordinacije prije i tijekom elektroenergetske krize, uključujući postupak donošenja odluka u vezi s odgovarajućom reakcijom na regionalnoj razini;
- (b) Opišite sve dogovorene regionalne i bilateralne mjere, uključujući sve potrebne tehničke, pravne i financijske aranžmane za provedbu tih mjera. Pri opisu tih aranžmana pružite informacije o, među ostalim, maksimalnim količinama električne energiju koju treba isporučiti na regionalnoj ili bilateralnoj razini, pokretačima za pomoć i mogućnost traženja njezine suspenzije, načinu na koji će električna energija biti isporučena i odredbama o poštenoj naknadi troškova među državama članicama. Opišite nacionalne mjere potrebne za provedbu i primjenu dogovorenih regionalnih i bilateralnih mjera;
- (c) Opišite mehanizme koji postoje za suradnju i koordinaciju djelovanja prije i tijekom elektroenergetske krize s drugim državama članica izvan regije i s trećim zemljama unutar odgovarajućeg sinkronog područja.

4. KRIZNI KOORDINATOR

Navedite tko je krizni koordinator i koja je njegova uloga. Navedite podatke za kontakt.

5. SAVJETOVANJA S DIONICIMA

U skladu s člankom 10. stavkom 1. opišite mehanizme korištene za savjetovanja koja su u svrhu izrade ovog plana provedena s:

- (a) relevantnim elektroenergetskim poduzećima i poduzećima koja se bave prirodnim plinom, uključujući relevantne proizvođače ili njihova predstavnička tijela;
- (b) relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese neindustrijskih kupaca električne energije;
- (c) relevantnim organizacijama koje predstavljaju interese industrijskih kupaca električne energije;
- (d) regulatornim tijelima;
- (e) operatorima prijenosnih sustava;
- (f) relevantnim operatorima distribucijskih sustava.

6. TESTIRANJA ZA SITUACIJE IZVANREDNOG STANJA

- (a) navedite vremenski plan za dvogodišnje regionalne (i, gdje je primjenjivo, nacionalne) simulacije reagiranja u realnom vremenu za elektroenergetske krize;
- (b) u skladu s člankom 12. stavkom 1. točkom (d) navedite dogovorene postupke i sudionike.

Za potrebe ažuriranja plana: ukratko opišite testiranja provedena nakon donošenja posljednjeg plana i glavne rezultate. Navedite koje su mjere donesene uslijed tih testiranja.
